

АНАЛІЗ СТАНУ НАДЗВИЧАЙНИХ ТА АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Ю.В. Буц, *О.В. Крайнюк,*

*butsyura@ukr.net, * alenuvarova@ukr.net*

Харківський економічний університет імені Семена Кузнеця,

**Харківський національний автомобільно-дорожній університет,*

м. Харків, Україна

Будь-яка діяльність потенційно небезпечна, а самі небезпеки мають безперервний характер. На жаль, небезпеки не обходять стороною і Харківську область, викликаючи надзвичайні ситуації. У 2015 році на території Харківської області відбулося 9 надзвичайних ситуацій (НС), тобто за цією статистикою Харківщина на третьому місці після м. Києва (14 НС) та Київської області (13 НС). За видами надзвичайні ситуації у Харківській області розподілено наступним чином: 3 – соціального характеру, 5 – природного та 1 техногенного характеру. Кількість загиблих у надзвичайних ситуаціях становить 21 людина, з яких четверо дітей, постраждалих 35 осіб – з них 11 дітей [1].

Аналіз природних небезпечних явищ показав велику кількість зсувів на території Харківській області – 1615, загальною площею 40,3 км². На забудованій території знаходяться 68 зсувів, у зоні їх впливу розташовані житлові будинки. Активізація зсуву продовжується на північно-східній околиці міста Куп'янськ, що загрожує цілісності дорожнього полотна.

Надзвичайна ситуація, що виникли 25-26 липня у Сахновщинському районі Харківської області, пов'язана із пожежами на полях. Знищено посіви озимої пшениці на площі 72 га (загальна площа поля 132,6 га). Польову пожежу віднесено до надзвичайних ситуацій об'єктового рівня.

НС з отруєнням людей була пов'язана з отруєнням чадним газом (місцевого рівня). Причинами НС стало порушення експлуатації газового та

пiчного опалення. У областi вiдмiчено також 10 спалахів iнфекцiйних захворювань та харчових отруень, кiлькiсть захворiлих 57 осiб.

За 2015 рiк у Харкiвському рiгонi виникло 6918 пожеж, це менше тiльки нiж у Днiпропетровському рiгонi, де вiдбулося 8383 пожежi [1]. За кiлькiстю загиблих на пожежi Харкiвська область на третьому мiсцi (141 людина) пiсля Днiпропетровської та Донецької областей. Середня кiлькiсть пожеж на 100 тис. населення в Украiнi становить 1,6, у той же час для Харкiвського рiгону ця величина значно бiльше i дорiвнює 25,4. Показник кiлькостi загиблих унаслiдок пожежi на 100 тис. населення по Украiнi становить 4,5, у Харкiвській областi цей показник перевищено до 5,2. У 2015 році бiльша частка пожеж (55,3 %) припадає на мiста та селища мiського типу. У Харкiвській областi питома вага пожеж у мiстах та смт. перевищує середньодержавний показник (69,5 %).

Воднi об'єкти також становлять небезпеку та загрозу життю людей в усi пори року. Збiльшилась кiлькiсть загиблих на водi на 13%, протягом року загинуло на водi 47 осiб, з них 7 дiтей (у 2014 році загинула 41 людина, у 2013 – 37). Разом з загальним зростанням кiлькостi врятованих по краiнi на водних об'єктах показники врятованих на 100 тис. населення у Харкiвській областях складає тiльки 0,1, а у цiлому по краiнi – 2,13 осiб/на 100 тис. населення. Показник кiлькостi людей, якi потонули по краiнi становить 3,5 осiб/на 100 тис. населення, для Харкiвського рiгону цей показник нижче i складає 1,7. Незважаючи на такi данi у сферi безпеки на водних об'єктах Украiни, кiлькiсть потонулих залишається досить високою [1].

Для забезпечення радiацiйної безпеки вiд ДСП «Харкiвський ДМСК» передано на захоронення кондицiйованi радiоактивнi вiдходи у кiлькостi 74 упаковки загальною масою 123588 кг до державного спецiалiзованого пiдприємства ДСП «ЦППРВ». У процесi видобування, переробки нафти, газу, вугiлля, в iнших видах виробничої дiяльностi постiйно накопичуються вiдходи, забрудненi техногенно-пiдсиленими джерелами природного походження (ТПДПП). Забрудненi техногенно-пiдсиленими джерелами

відходи створюють додаткове опромінення персоналу, населення, негативно впливають на природне середовище. Разом з тим спеціалізованими підприємствами з поводження з радіоактивними відходами здійснюються заходи щодо відпрацювання технологій з дезактивації відходів, забруднених ТПДПП. ДСП «Харківський ДМСК» протягом 2014-2015 років велись експериментальні роботи з відпрацювання технологій дезактивації насосно-компресорних труб, що забруднені природними радіонуклідами.

Значного резонансу набула НС на транспорті, що сталася на території Харківської області з причин порушення правил дорожнього руху: на 371 км автошляху Київ-Харків, поблизу с. Зеленківка Чутівського району, де внаслідок зіткнення вантажного автомобіля Daf з маршрутним мікроавтобусом Volkswagen LT загинуло 9 осіб та 9 осіб з травмами різних ступенів важкості госпіталізовано.

За підрахунками спеціалістів, зношеність об'єктів у різних галузях економіки становить 50–70% і має тенденцію до зростання. Детальніше зупинимося на технічному стані об'єктів життєзабезпечення, які мають найбільший вплив на життєдіяльність населення. Найбільша в країні питома вага аварійних каналізаційних мереж від загальної їх протяжності у Харківській області – 58,0% [1]. У багатьох регіонах експлуатується житло, вік якого становить понад півстоліття. Так, у Харківській області близько 30% складають житлові будинки, побудовані в 1950-х роках і раніше.

Критична ситуація і з ліфтовим обладнанням, що експлуатуються понад 25 років. У Харківській області 78,1% ліфтів віднесено до даної категорії.

Утилізація побутових відходів здійснюється за допомогою сміттєспалювальної установки в м. Люботин Харківської області та двох пересувних сміттєспалювальних установках в м. Харкові.

За даними Державної служби надзвичайних ситуацій під вплив можливого зараження хімічно небезпечними речовинами підпадають 8 об'єктів, що належать УМГ «Харківтрансгаз».

Аналіз стану промислової безпеки в Україні свідчить, що у 2015 році

кількість нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, порівняно з минулим роком зменшилась на 33%. На підприємствах 16 областей України та міста Києва кількість нещасних випадків зі смертельним наслідком зменшилась у 2015 році порівняно з 2014 роком: у Харківській області на 12 (20, було 32). На підприємствах 18 областей України та міста Києва загальна кількість нещасних випадків, пов'язаних із виробництвом, зменшилась порівняно з 2014 роком: у Харківській області на 65 (143, було 208) [2].

У Харківській області зареєстровано 124192 випадки нещасних випадків невиробничого характеру, це складає 8% від загальної кількості по країні [2].

На основі проведеного комплексного аналізу пропонуються наступні шляхи попередження надзвичайних ситуацій та мінімізації збитків від них на території Харківської області: спостереження (моніторинг) за виникненням і поведінкою НС різного характеру; накопичення бази даних про НС різного характеру для їх комплексного аналізу; періодичний комплексний аналіз НС, визначення їх динаміки, циклічності; вироблення прогнозів виникнення НС; вироблення і проведення превентивних заходів, спрямованих на попередження НС, або пом'якшення їх наслідків при ліквідації НС.

Список використаних джерел: 1. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2015 рік [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua>. 2. Профілактика нещасних випадків [Електронний ресурс]/ Офіційна сторінка Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань. Режим доступу <http://www.social.org.ua/activity/profilactika>